

Innholdsoversikt

Forord	5
Kapittel 1 Innledning.....	23
Kapittel 2 Hva er «gjeldende rett», og hvordan finner vi den?	29
Kapittel 3 Stiftelse av idrettslag.....	43
Kapittel 4 Ulike former for idrettslag.....	53
Kapittel 5 Idrettslagets interne organisering	63
Kapittel 6 Årsmøtet	81
Kapittel 7 Styret	115
Kapittel 8 Idrettslagets tilknytning til idrettsorganisasjonen.....	151
Kapittel 9 Medlemskap i idrettslaget	159
Kapittel 10 Stemmerett, valgbarhet, forslagsrett og representasjonsrett.	183
Kapittel 11 Likestilling mellom kjønnene	195
Kapittel 12 Idrett for alle.....	207
Kapittel 13 Inhabilitet	221
Kapittel 14 Regnskap, revisjon og kontrollkomité.....	233
Kapittel 15 Valgkomiteen	243
Kapittel 16 Idrettslagets lov.....	249

Kapittel 17 Lovendringer i idrettslagets lov.	257
Kapittel 18 Avtaler med næringslivet, herunder sponsoravtaler	265
Kapittel 19 Tilskuddsordninger for idrettslag.	279
Kapittel 20 Arbeidsgiveransvaret	289
Kapittel 21 Straffesaker	315
Kapittel 22 Sanksjoner og alminnelige disiplinærforføyninger	331
Kapittel 23 Idrettslagets utmelding av NIF.	343
Kapittel 24 Idrettslagets tap av medlemskapet i NIF	347
Kapittel 25 Oppløsning av idrettslag	351
Vedlegg	356
Litteraturliste	398
Lovregister	400
Stikkordregister	403

Innhold

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	23
1.1 Jeg har fått ansvar i idrettslaget mitt	23
1.2 Hvordan du bruker denne boka	24
1.3 Hva er egentlig et idrettslag?	25
1.4 Idrettslagenes historie i to avsnitt	25
1.5 Idrettslagenes tilknytning til Norges idrettsforbund (NIF)	26
Kapittel 2 Hva er «gjeldende rett», og hvordan finner vi den?	29
2.1 Å lete i rettskildene	29
2.1.1 Den riktige løsningen	29
2.2 En oversikt over idrettens egne rettskilder	30
2.2.1 Loven	30
2.2.2 Forskrifter, reglementer, bestemmelser og lovnormer ..	31
2.2.3 Forarbeider til loven	32
2.2.4 Rettsavgjørelser	32
2.2.5 Juridisk litteratur	33
2.2.6 Foreningsrettslig praksis	34
2.2.7 Reelle hensyn	34
2.3 Neste steg er å anvende rettskildene til å avklare hva som er gjeldende rett innenfor idretten	35
2.4 Samspillet mellom samfunnets rettsregler og idrettens rettsregler	37
2.5 Hvordan vi tar standpunkt i en konkret sak	39
Kapittel 3 Stiftelse av idrettslag	43
3.1 Aktuelle rettskilder	43
3.2 Fremgangsmåten	44
3.2.1 Formen	44
3.2.2 Vedtakene på stiftelsesmøtet	44
3.2.3 Minimum antall personer	45
3.2.4 Idrettslagets navn	46
3.2.5 Idrettslagets lov	47
3.2.6 Valg	48

3.2.7	Protokollen	48
3.3	Opptak i idrettsorganisasjonen	49
3.3.1	Medlemskap i særforbund	49
3.3.2	Søknad om opptak i NIF	49
3.3.3	Nektelse av opptak i NIF	50
Kapittel 4 Ulike former for idrettslag		53
4.1	Aktuelle rettskilder	53
4.2	De ulike formene for idrettslag	53
4.2.1	Særidrettslag	54
4.2.2	Fleridrettslag	55
4.2.3	Allianseidrettslag	56
Kapittel 5 Idrettslagets interne organisering		63
5.1	Aktuelle rettskilder	63
5.2	Grupper, komiteer, råd og utvalg	64
5.2.1	Opprettelse og nedleggelse av grupper, komiteer, råd og utvalg	64
5.2.2	Hvem som kan velges som medlemmer av gruppestyrene	64
5.2.3	Gruppestyrenes oppgave	65
5.2.4	Plasseringen av grupper i idrettslagets lov	66
5.2.5	Hvem som kan oppnevnes i komiteer, råd, utvalg osv.	66
5.3	Former for idrettslag	69
5.3.1	Fleridrettslag	69
5.3.2	Særidrettslag	72
5.3.3	Allianseidrettslagsmodellen	72
5.4	Det årlige møtet i gruppene	72
5.5	Gruppestyret	74
5.6	Forholdet mellom idrettslagets styre og gruppestyrene	76
5.7	Gruppestyrets ansvar	77
Kapittel 6 Årsmøtet		81
6.1	Aktuelle rettskilder	81
6.2	Årsmøtet er idrettslagets høyeste myndighet	82
6.3	Innkalling til ordinært årsmøte	82
6.3.1	Innkallingen	82
6.3.2	Forslag som skal behandles på årsmøtet	83
6.3.3	Sakslisten	84
6.4	Åpningen av årsmøtet	85
6.4.1	Godkjenne innkallingen	85

6.4.2	Godkjenne de stemmeberettigede	85
6.4.3	Møte-, tale- og forslagsrett	86
6.4.4	Avgjøre om årsmøtet er vedtaksført.	87
6.4.5	Godkjenne sakslisten	88
6.4.6	Vedta forretningsorden	89
6.4.7	Valg av dirigent.	90
6.4.8	Dirigentens oppgaver.	91
6.4.9	Valg av sekretær, valg av to til å underskrive protokollen og eventuelt valg av tellekorps.	92
6.5	Årsmøtets oppgaver.	93
6.5.1	Årsberetningen.	93
6.5.2	Regnskap.	94
6.5.3	Behandle innkomne forslag.	95
6.5.4	Fastsette medlemskontingenten	95
6.5.5	Vedta idrettslagets budsjett	100
6.5.6	Vedta idrettslagets organisasjonsplan.	100
6.5.7	Valg og valgbarhet	102
6.5.8	Stemmegivningen på årsmøtet	105
6.5.9	Mistillitsforslag.	106
6.5.10	Årsmøtets avslutning og protokoll.	107
6.6	Ekstraordinært årsmøte.	108
6.6.1	Vedtak om innkalling til ekstraordinært årsmøte	108
6.6.2	Saksliste og saksdokumenter.	109
6.6.3	Øvrige formaliteter	109
6.6.4	Vedtaksførhet	109
6.6.5	Hva som kan behandles.	109
6.7	Fortsatt årsmøte	110
Kapittel 7 Styret		115
7.1	Aktuelle rettskilder	115
7.2	Styret er lagets høyeste myndighet mellom årsmøtene	116
7.2.1	Krav til styremedlemmene	116
7.2.2	Konstituering av styret	116
7.2.3	Styret som kollegialt organ	118
7.3	Innkalling til styremøtene	118
7.4	Godkjenning av innkalling og saksliste	118
7.5	Beslutningsdyktig styre.	119
7.6	Styrets arbeidsmåte	119
7.7	Planlegging av styremøtene.	120
7.8	Gjennomføring av styremøtene	121

7.9	Styrets kontrollfunksjon	122
7.10	Styremedlemmers adgang til å trekke seg i valgperioden	123
7.11	Adgangen til å fjerne styremedlemmer i valgperioden	124
7.12	Vedtakene i styremøtene	125
7.13	Disposisjoner av ekstraordinær karakter eller betydelig omfang	126
7.14	Protokollen fra styremøtene	128
7.15	Lovpålagte oppgaver for styret	130
7.16	Andre oppgaver for styret	130
7.17	De enkelte styremedlemmene	132
	7.17.1 Styrets leder	132
	7.17.2 Styrets nestleder	132
	7.17.3 Styrets sekretær	133
	7.17.4 Styrets kasserer	134
	7.17.5 De øvrige styremedlemmene	136
7.18	Arbeidsutvalg	137
7.19	Daglig leder	138
7.20	Inhabilitet	139
7.21	Saksbehandlingsregler	140
	7.21.1 Innhenting av informasjon om faktum	140
	7.21.2 Anvende relevant rettsregel	140
	7.21.3 Kontradiksjon	141
	7.21.4 Utøvelse av skjønn	141
	7.21.5 Behandlingstiden	141
	7.21.6 Behandlingsformen	142
	7.21.7 Vedtaket	142
	7.21.8 Klage	143
7.22	Legalitetskontroll	143
7.23	Styrets ansvar	143
	7.23.1 Erstatningsansvar for styremedlemmene	144
	7.23.2 Straffansvar for styremedlemmene	145
	7.23.3 Det foreningsrettslige styreansvaret	146
	7.23.4 Arbeidsgiveransvaret	146
	7.23.5 Ansvar for skatter og avgifter	147
Kapittel 8 Idrettslagets tilknytning til idrettsorganisasjonen		151
8.1	Aktuelle rettskilder	151
8.2	NIFs organisasjonsplan	151
8.3	Den idrettsfaglige linjen	152
	8.3.1 Særkretser og regioner	152
	8.3.2 Særforbund	153

8.4	Den idrettsadministrative linjen	155
8.4.1	Idrettsråd.	155
8.4.2	Idrettskretser	155
8.5	Medlemskapet i NIF	156
Kapittel 9 Medlemskap i idrettslaget		159
9.1	Aktuelle rettskilder	159
9.2	Hvordan bli medlem i idrettslaget	159
9.3	Hvem som kan bli medlem i idrettslaget	161
9.4	Nektelse av medlemskap	163
9.5	Medlemmenes rettigheter	164
9.6	Medlemmenes plikter.	165
9.6.1	Følge idrettens regelverk	166
9.6.2	Alminnelige disiplinærforføyninger.	167
9.6.3	Sanksjoner etter særforbunds kamp- og konkurranseregler	167
9.6.4	Betale medlemskontingent	168
9.7	Aktivitetsavgift.	170
9.8	Tap av medlemskap	171
9.8.1	Strykning av medlemskapet	171
9.8.2	Midlertidig fratakelse av medlemskapet.	171
9.8.3	Eksklusjon	172
9.9	Utmelding	173
9.10	Gjenopptakelse av medlemskap	173
9.11	Æresmedlemskap	174
9.12	Registrering av medlemmer.	176
9.13	Samordnet rapportering.	177
9.14	Dugnad	178
Kapittel 10 Stemmerett, valgbarhet, forslagsrett og representasjonsrett		183
10.1	Aktuelle rettskilder	183
10.2	Stemmeretten	183
10.2.1	Aldersgrense	183
10.2.2	Karenstid.	183
10.2.3	Medlemsforpliktelsene må være oppfylt	184
10.2.4	Stemme ved fullmakt	185
10.2.5	Stemmeretten for arbeidstakere	185
10.2.6	Stemmeretten for inhabile.	186
10.3	Valgbarhet	186

10.3.1	Ansattes valgbarhet	187
10.3.2	Valgbarheten for medlemmer som har økonomisk interesse i driften av idrettslaget	188
10.3.3	Begrensninger i valgbarheten på grunn av andre tillitsverv	189
10.3.4	Konsekvensen av brudd på valgbarhetsbestemmelsen . .	190
10.4	Forslagsrett	191
10.5	Representasjonsrett	191
Kapittel 11 Likestilling mellom kjønnene		195
11.1	Aktuelle rettskilder	195
11.2	Likestilling og kjønnsfordeling.	196
11.2.1	Likestillingsloven	196
11.2.2	Arbeidsmiljøloven	198
11.2.3	Idrettens bestemmelse	199
11.2.4	Dispensasjon fra bestemmelsen om kjønnsfordeling . .	202
11.3	Likestillingen innen aktiv idrett	202
11.3.1	Likestillingen blant ledere og trenere.	204
Kapittel 12 Idrett for alle		207
12.1	Aktuelle rettskilder	207
12.2	Barneidrett	208
12.2.1	Formålet med barneidrettsbestemmelsene.	208
12.2.2	Barnas rettigheter	210
12.2.3	Håndheving av bestemmelsene.	210
12.2.4	Ansvarlig for barneidretten.	212
12.2.5	Foreldrevettregler.	212
12.2.6	Idrettsforsikring for barn	213
12.3	Ungdomsidretten	214
12.4	Voksenidretten	214
12.5	Idrett for funksjonshemmede	217
12.6	Politiattest.	218
Kapittel 13 Inhabilitet		221
13.1	Aktuelle rettskilder	221
13.2	Hvorfor har vi forbud mot inhabilitet?	222
13.3	Hva inhabilitetsregelen innebærer	222
13.4	Hvem inhabilitetsregelen gjelder for	223
13.5	De spesielle inhabilitetsgrunnene	224
13.6	Den generelle inhabilitetsgrunnen	226

13.7	Unntak fra inhabilitetsreglene.	227
13.8	Preventiv inhabilitet, en generell unntaksregel for valgbarhet. . .	227
13.9	Avgjørelsen av inhabilitetsspørsmålet	229
13.10	Virkningen av inhabilitet.	229
Kapittel 14 Regnskap, revisjon og kontrollkomité		233
14.1	Aktuelle rettskilder	233
14.2	Regnskap.	234
14.2.1	Innledning.	234
14.2.2	Små idrettslag	234
14.2.3	Store idrettslag	235
14.3	Revisjon.	236
14.3.1	Små idrettslag	236
14.3.2	Store idrettslag	236
14.4	Kontrollkomité.	237
14.4.1	Kontrollkomiteens oppgave	237
14.4.2	Kontrollkomiteens adgang til informasjon	237
14.4.3	Protokollplikt og beretning.	238
14.5	Kontrollkomiteens arbeidsmåte	238
14.6	Typiske feil som begås av idrettslag	238
Kapittel 15 Valgkomiteen		243
15.1	Aktuelle rettskilder	243
15.2	Valgkomiteen	243
15.2.1	Hovedoppgaven	243
15.2.2	Valgkomiteens arbeid.	244
15.2.3	Medlem av valgkomiteen blir kandidat til verv i idrettslaget.	246
15.2.4	Innstilling på og valg av valgkomité.	246
Kapittel 16 Idrettslagets lov		249
16.1	Aktuelle rettskilder	249
16.2	Lovnormen for idrettslag	249
16.3	Krav til idrettslagets lov ved opptak i NIF	251
16.3.1	Idrettslagets formål	251
16.3.2	Selveiende og frittstående med bare personlige medlemmer	252
16.3.3	Idrettslaget må overholde NIFs regelverk.	253
16.3.4	Idrettslagets lov må tilfredsstillere kravene i lovnormen. .	253
16.3.5	Idrettslagets navn	253

Kapittel 17 Lovendringer i idrettslagets lov	257
17.1 Aktuelle rettskilder	257
17.2 Lovendringer skal skje på årsmøtet	257
17.3 Kravet om kvalifisert flertall ved lovendringsvedtak	259
17.4 Lovendringer i idrettslagets lov skal godkjennes	260
17.5 Lovendringenes ikrafttredelse	261
17.6 Lovendringer vedtatt av Idrettstinget	261
17.6.1 Lovendringer vedtatt av idrettsstyret	261
17.6.2 Vedtak av nye lovnormer for idrettslag	261
17.6.3 Lovendringsvedtak på idrettslagets årsmøte	262
Kapittel 18 Avtaler med næringslivet, herunder sponsoravtaler	265
18.1 Aktuelle rettskilder	265
18.2 Hovedregelen om avtaler med næringslivet	266
18.3 Avtaler om idrettslagets kommersielle rettigheter	268
18.4 Sponsoravtaler	270
18.4.1 Sponsoravtalens karakter	270
18.4.2 Formkrav	271
18.4.3 Sponsoravtalens innhold	271
18.4.4 Idrettslagets forpliktelser	272
18.4.5 Sponsors forpliktelser	273
18.4.6 Utøver som avtalepart	273
18.5 Avtaler om idrettsarrangementer	274
18.5.1 Overføring på radio og TV fra idrettsarrangementer ...	274
18.5.2 Retten til å arrangere idrettsarrangementer	274
Kapittel 19 Tilskuddsordninger for idrettslag	279
19.1 Aktuelle rettskilder	279
19.2 Spillemidler til idrettsanlegg	279
19.3 Merverdiavgiftskompensasjon	280
19.3.1 Varer og tjenester	281
19.3.2 Bygging av idrettsanlegg	282
19.4 Grasrotandelen	282
19.5 Oppstartsmidler og utviklingsstøtte for idrettsskoler	283
19.6 Lokale aktivitetsmidler	284
19.7 Inkluderingsmidler	285
19.8 Prosjekter til fremme av fysisk og psykisk helse	286
19.9 Kommunale ordninger	286

Kapittel 20 Arbeidsgiveransvaret	289
20.1 Aktuelle rettskilder	289
20.2 Ansettelsesforhold	291
20.3 Arbeidsavtalen	291
20.3.1 Skriftlighet	291
20.3.2 Kravet til innhold	292
20.3.3 Stillingsbeskrivelse (stillingsinstruks)	294
20.3.4 Adgangen til å tidsbegrense arbeidsavtaler	294
20.3.5 Arbeid for barn og ungdom	296
20.3.6 Prøvetid	297
20.3.7 Tariffavtale	297
20.3.8 Standardavtaler	297
20.4 Rettigheter og plikter mens arbeidsforholdet består	298
20.4.1 Arbeidsgivers styringsrett	298
20.5 Lønn	299
20.5.1 Feriepenger	300
20.5.2 Lønnstrekk	300
20.5.3 Sykepenger	301
20.5.4 Arbeidstakers arbeidsplikt	301
20.5.5 Arbeidstakers lojalitetsplikt	302
20.6 Fravær fra arbeidet	302
20.6.1 Hovedregel	302
20.6.2 Ferie	302
20.6.3 Permisjon	303
20.6.4 Permittering	303
20.7 Opphør av arbeidsavtaler	304
20.7.1 Innledning	304
20.7.2 Drøftingsmøte	304
20.7.3 Oppsigelse	304
20.7.4 Avskjed	307
20.7.5 Suspensjon	307
20.7.6 Opphør av arbeidsforholdet pga. alder	308
20.7.7 Tidsbestemt arbeidsavtale utløper	308
20.7.8 Arbeidstaker fantegår	308
20.7.9 Arbeidstaker dør	308
20.7.10 Oppsigelsesvern	308
20.7.11 Søksmålsfrister	310
20.7.12 Forhandlinger etter oppsigelse eller avskjed	310
20.7.13 Sluttavtale	311
20.7.14 Rett til attest	311

Kapittel 21 Straffesaker	315
21.1 Aktuelle rettskilder	316
21.2 Hvem reglene gjelder for	316
21.2.1 Begrensninger av anvendelsesområdet	317
21.2.2 Utvidelse av anvendelsesområdet	318
21.3 Vilkårene for å ilegge straff	318
21.3.1 De forbudte handlingene	319
21.3.2 Skyldkravet	321
21.3.3 Beviskravet	322
21.3.4 Samtykke	322
21.4 Anmeldelsen	323
21.4.1 Anmelderkompetansen	323
21.4.2 Foreligger det en anmelderplikt?	324
21.4.3 Anmelders plikter og ansvar	325
21.5 Saksbehandlingsreglene	326
21.6 Domsorganene i idretten	326
21.7 Straffer som kan idømmes	327
21.8 Benådning	328
Kapittel 22 Sanksjoner og alminnelige disiplinærforføyninger	331
22.1 Aktuelle rettskilder	331
22.2 Brudd på særforbunds kamp- og konkurranseregler	332
22.2.1 Hvordan en sanksjonssak starter	332
22.2.2 De forbudte handlingene	333
22.2.3 Sanksjoner som kan ilegges	333
22.2.4 Saksbehandlingsreglene	334
22.2.5 Domsinstanser	334
22.3 Alminnelige disiplinærforføyninger	334
22.3.1 Sanksjoner uten anmeldelse	335
22.3.2 De forbudte handlingene	336
22.3.3 Hvilke disiplinærforføyninger som kan ilegges medlemmene	337
22.3.4 Saksbehandlingsregler	339
22.3.5 Overprøving	340
22.3.6 Hvem som kan ilegge disiplinærforføyning	340
Kapittel 23 Idrettslagets utmelding av NIF	343
23.1 Aktuelle rettskilder	343
23.2 Idrettslaget melder seg ut av NIF	343
23.3 Virkningen av utmelding	344

Kapittel 24 Idrettslagets tap av medlemskapet i NIF	347
24.1 Aktuelle rettskilder	347
24.2 Tap av medlemskapet etter mislighold	347
24.3 Gjenopptakelse av medlemskap i NIF	348
24.4 Tap av medlemskap etter eksklusjon	349
Kapittel 25 Oppløsning av idrettslag	351
25.1 Aktuelle rettskilder	351
25.2 Hvem som kan oppløse et idrettslag	351
25.3 Virkningen av oppløsning av idrettslaget	351
25.4 Aktiviteten i idrettslaget dør ut	352
25.5 Idrettslaget går konkurs	352
25.6 Sammenslutning av idrettslag	352

VEDLEGG

Vedlegg 1 Saksliste for stiftelsesmøte av idrettslag	356
Vedlegg 2 Protokoll fra stiftelsesmøte	357
Vedlegg 3 Instruks for de tillitsvalgte i gruppestyrene	359
Vedlegg 4 Innkalling til ordinært årsmøte i [navnet på idrettslaget]	360
Vedlegg 5 Enkel forretningsorden	362
Vedlegg 6 Forretningsorden	363
Vedlegg 7 Tips til budsjettarbeidet	364
Vedlegg 8 Retningslinjer for valgkomiteen	366
Vedlegg 9 Tips til valgkomiteen i idrettslag	368
Vedlegg 10 Tips til forberedelse og oppfølging av årsmøtet i mars	370
Vedlegg 11 Innkalling til ekstraordinært årsmøte	372
Vedlegg 12 Protokoll fra ekstraordinært årsmøte	373
Vedlegg 13 Momenter til intern instruks for styret	374
Vedlegg 14 Innkalling til styremøte	375
Vedlegg 15 Tips til styret	376
Vedlegg 16 Faste oppgaver for styret	377
Vedlegg 17 Protokoll fra styremøte	378

Vedlegg 18	Tips til den gode styrelederen	380
Vedlegg 19	Instruks for styremedlemmene i fleridrettslag.	381
Vedlegg 20	Instruks for arbeidsutvalget.	382
Vedlegg 21	Instruks for daglig leder.	383
Vedlegg 22	Søknad om medlemskap i idrettslag	384
Vedlegg 23	Statutter for æresmedlemskap	386
Vedlegg 24	Retningslinjer for dugnad	387
Vedlegg 25	Instruks for foreldrekontaktene	388
Vedlegg 26	Sportslig utvalg for barneidretten	389
Vedlegg 27	Oppsigelse av ansatt	390
Vedlegg 28	Avskjed	392
Vedlegg 29	Suspensjon.	393
Vedlegg 30	Sluttavtale	394
Vedlegg 31	Sluttattest.	395
Vedlegg 32	Retningslinjer for disiplinærutvalget	396
Litteraturliste	398
Lovregister	400
Stikkordregister	403